

رویارویی بزرگ علما با متجاوزان خارجی

۱۳ اسفند ۱۴۰۲ ساعت ۱۶:۵۲

علمای دیگری بودند که هم به صدور احکام و فتوای جهادیه پرداختند و هم به جبهه آمدند، بارزترین نمونه‌های آنان عبارت بودند از: شیخ الشریعه اصفهانی، سید علی داماد، سید مصطفی مجتهد کاشانی، آیت الله خوانساری.

یکی از رویارویی‌های بزرگ علما و مراجع دینی را می‌توان در جنگ جهانی اول مشاهده کرد. علما در شرایطی که خطر سقوط و تجزیه، کشور را تهدید می‌کرد با صدور جهاد، مردم را به واکنش علیه متجاوزان انگلیسی فراخواندند. علاوه بر این بسیاری از علما، خود نیز در جهاد علیه متجاوزان شرکت داشتند:

«به هنگام آغاز جنگ و نقض تمامیت ارضی کشور، حتی قبل از آنکه دولت خودخوانده نظام السلطنه تشکیل شود، علمای ایرانی مقیم عتبات علیه روس و انگلیس اعلان جهاد کردند. سیدمحمد کاظم یزدی مرجع بزرگ شیعه، مساعدت‌های فراوانی به صدور اعلامیه‌ها و فتاوای جهادیه انجام داد، اما خود شخصاً به دلیل کهولت سن نتوانست به جبهه آید. لیکن علمای دیگری بودند که هم به صدور احکام و فتوای جهادیه پرداختند و هم به جبهه آمدند، بارزترین نمونه‌های آنان عبارت بودند از: شیخ الشریعه اصفهانی، سید علی داماد، سید مصطفی مجتهد کاشانی، آیت الله خوانساری مرجع تقلید بعدی که به عنوان طلبه مسلح در جبهه حاضر شده بود و عده‌ای دیگر از طلاب. در اسلامبول هم به فتوای شیخ‌الاسلام آنجا علیه انگلستان اعلام جهاد شد. وقتی انگلیسی‌ها بغداد را تصرف کردند - امری که دست نظام السلطنه هم به بدیهی‌ترین شکلی در آن دیده می‌شد و در همین رساله به این موضوع اشاره کردیم - یأس بر ایرانیان مستولی شد. درست در این هنگام بود که یک ایرانی به نام عباس خلیلی قیامی بزرگ در شهر نجف به راه انداخت. او توانست حاکم نظامی انگلستان در این شهر به نام کاپیتان مارشال را به قتل رساند و به این شکل انقلاب اول بین‌النهرین را شکل دهد. انگلیسی‌ها به انتقام‌گیری برآمدند و پانزده تن را به دار آویختند، چهار تن را تیرباران و یکصد و هشتاد و چهار تن را به سنگاپور تبعید نمودند.»

منبع: حسین آبادیان، ایران از سقوط مشروطه تا کودتای سوم اسفند، تهران، موسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی، ۱۳۸۵، ص

۱۶۹

آدرس مطلب :

<https://www.cafetariikh.com/news/49534/خارجی-متجاوزان-علما-بزرگ-رویارویی>